

ÇOCUKLAR BUNLARI HAK ETMİYOR !!!

3.2.2021 tarihinde Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenmiş "İNSAN HAKLARI EYLEM PLANI"n da yer alan 8. Amaç arasında suç işlemiş çocuk ve gençler ele alınmıştır.İnsan hakları açısından 2005 yılında yaşanan aykırılıkları ve ağır mağduriyetlere maruz kalmaktadır.5395 sayılı Çocuk Koruma(ma)ma Kanunu ve Türk Ceza Kanununun 31. maddesi ile ortaya çıkan bazı uygulama ve bakış aşığıda yer almaktadır.

Bir taraftan Türkiye de 23 Nisan çocuk bayramını kutlamaktan bahsetmekteyiz. Bunun için de gurur duyuyoruz.Çocuk Haklarından da özellikle söz edilirken çocukların hala çocukluğunun çalınmasını göz ardı ederken bu ayıba ortak olunmaması için "ARTIK YETER" demenin de uzağındayız.

Yine bu sene 23 Nisan çocuk bayramı kutlanacaktır.Fakat çocukluğunu hatırmaktan kaçınan yetişkinler çocukların gözlerine nasıl bakacaklar. En azından bugünlerde çocukları hatırlarken güçsüz ve savunmasız bırakılan çocuklar için ortaya çıkan aykırılıkların, istismar dahil ayıpların ortadan kaldırılması için çığıktır.

İnsanlık değerlerinin de yok edebilmesine ve bir toplumun geleceğinin karartılması nedeniyle gerçeklerle yüzleşmek ve utanma için de bir davettir.

Endişeden,kaygıdan uzak bakışlar ile savunmasız çocukları artık kandırmayalım..

İçten olalım ve evrensel değerlere dayalı çocukları koruyalım.Yanında olalım.

Görev ve sorumlulukları yerine getirmek yerine çocuk hakları adına istismar etmeyelim.

Çocukların cinsel istismarının da araç olmaması için ARTIK YETER !!!

Hemen çocuk hakları ,hemen çocuklar korunsun.. 22.Nisan 2021.

SHU Nihat Tarımeri

2005 YILININDAN BERİ ÇOCUK KORUMA ADINA GÖZ ARDI EDİLEN VE YOZLAŞTIRILAN BAZI UYGULAMALARA/BAKIŞA YÖNELİK BİLGİ NOTU

ÇHS VE YARGILAMA HAKKI BOYUTU (Mad.40)

1.Bilindiği gibi Türkiye de çocukların ve gençlerin yetişkinler dışında yargılanmasının engellenmesi 1940'lerden beri ve halen devam etmektedir. Çocukların korunması yerine bu durumun engellenmesi amacıyla çocuk mahkemeleri ancak 1979 yılında yasal düzenlemelere yansıtılmıştır. Fakat bu süreçte çocuk mahkemeleri birkaç il dışında kurulmamıştır. TCK açısından ayrı bir düzenleme söz konusu olmadığı gibi 14-18 yaş grubundaki gençlerin yetişkinler gibi yargılanması, yetişkinlere öngörülen cezalardan yaş durumuna göre indirim yapılarak uygulanması hedeflemektedir. Bu hedef adalet ve hukuk adına bir beceri olarak zannedilmiştir. Bu süreçte cezalandırmaya odaklı 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanunu 1926 yılında TCK'na uyarlanmıştır. Çağdan uzak bakış ile çocuk ve gençler 2005 yılına kadar yetişkinler gibi yargılanması aynı zamanda bir uygarlık noktası olmuştur.

2.Yine bilindiği gibi AB ile ilişkiler nedeniyle yeni bir süreç başlamıştır. Başta TCK yeniden ele alınmış ve koruma adına 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun (ÇKK) düzenlenmiştir. Bu yeni dönemde çocuk ve gençler için ayrı bir ceza kanunu düzenlenmediği gibi cezalandırmaya odaklanan bakış aynen devam etmiştir (Eski 765 Sayılı TCK.54 maddesi yerine yeni 5237 Sayılı TCK.31 maddesi). Yine çocukların korunması adına dünyada karşılığı olmayan Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinin kurulması 5395 sayılı kanun ile üstelik mümkün kılınmıştır.

3.2004 yılından beri ÇHS dahil TBMM’de kanunlaşmış sözleşmeler iç hukukun parçasıdır. 2005 yılından beri çocuk ve gençlere yönelik koruma boyutu ÇKK ‘ya da ayrıca yansıtılmıştır. Yargılama ile ilgili bazı bilgiler ve gelişmeler aynı zamanda Adalet Bakanlığı verilerinde yansımaktadır. Bu veriler arasında en son olarak 2019 yılı için Adalet ve Adli İstatistiklerdeki bazı bilgiler ve tablolar yaşanan vahim durumu da yansıtmaktadır.

4.Kısaca ve örneğin “Adalet İstatistikleri 2019” bilgiler hem Türkçe hem de İngilizce yayınlanmaktadır. Görüleceği gibi ceza mahkemeleri türleri arasında çocuk mahkemeleri ¹İngilizceye “Juvenile court” çevrildiği gibi “çocuk ağır ceza”, “Juvenile High Criminal Court” şeklinde İngilizceye çevrilmiştir. Dolayısıyla Adalet Bakanlığında yer alan mahkemeler için “çocuk” kelimesinin İngilizceye “child court” şeklinde çevrilmesi yerine “juvenile” şeklinde çevrildiği de görülmektedir. Türkiyedeki durumun yanlış ve eksik şekilde yansıtılması ve diğer yurtdışındaki benzer mahkemelere sahip olduğu bir görüntü öne çıkarılmış olup ÇHS nin engellenmesi aslında bu yanlışlıklar ve algılamalar ile başlamaktadır.

5.Bu çeviri yanlışlığı özellikle ÇHS ve metin içinde geçerlidir ².BM resmi diller bağlamında orjinal İngilizce metnin (Convention on the Rights of the Child) önsözünde yer verilen ve BM tarafından kabul edilen Kurallara (RULES) yönelik “*Recalling*” sözcüğünün “dikkat çekilmesi “ yerine Türkçeye “anımsayarak” şeklinde çevrilmiştir. Anımsatmak yerine dikkat çekilmesi gereken kurallar arasında ki “*United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (The Beijing Rules)*” un ise Türkçe metine “*Çocuk Mahkemelerinin Yönetimi Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Beijing Kuralları)*” şeklinde de çevrilmiş olması yanlış çeviri örneklerdendir.

6.Diğer diller birlikte ele alındığında ortada gençlik adalete yönelik asgari kurallar söz konusudur. Fakat ÇHS de yer alan ilkeleri hem engellemek hem de lekelemek için de örnek olup böyle bir özgünlük öne çıkmaktadır. Özellikle çocuk ve genç arasında ki farkın ve önemin Adalet Bakanlığı dahil göz ardı edilmesi veya engellenmesiyle ÇHS yer alan ilkelerin korunması ve engellenmesi doğal olarak temel bir sorun olup başta metinlerin evrensel açıdan doğru bir şekilde yansıtılması ÇHS için gerektirmektedir.

7.Ayrıca çocuk ve gençlere yönelik görüleceği gibi tablolar arasında “*3.1 Mahkeme türüne göre ceza mahkemelerindeki dava sayısı, 2019*” yer almaktadır. Bu tablolara göre de çocuk mahkemeleri için dava sayısı (80.086) olup çocuk ağır ceza mahkemeleri için dava sayısı ise (7803)dir.

8.Yine çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerinin dahil olduğu ceza mahkemeleri” *3.5 Ceza mahkemelerinde yaş grubu ve uyuşuna göre sanıklar, 2019*” tabloda yer almaktadır. Sanıklar arasında ise 12-14 yaş grubu için (98.211) kişi yer almakta olup (%41.8) 15-17 grubu için (136.876) kişide yer almaktadır. Oranı ise (%58.2)dir.12-17 yaş grupları birlikte ele alındığında toplam (235 087) çocuk ve genç sanık , çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeler dışında diğer genel mahkemelerde yargılandığı bir durum ortaya çıkmaktadır.

¹ https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1092020162733adalet_ist-2019.pdf; Sf. 45;78 ve 90

² <http://www.cocukkorumaturkiye.com/ceviri-yanlisliklar-ve-cocuk-haklarina-dair-sozlesme-bm-pekinkurallarına-yonelik-tespitler-adalet-adina-cocuklara-genclere-etkiler-2/sf.6>

9.Yaş gruplarına yönelik il ve yaptırımlar ile bilgiler tablolarında yer verilmektedir. Soruşturma ile ilgili Cumhuriyet Savcıları tarafından yapılan işlemler arasında 12-17 yaş gruplarının ayrıca yer almaması adalet sistemine giren çocuk ve gençlerin sayılarının bilinmemesine neden olmaktadır. Halbuki 5395 sayılı ÇKK rağmen 2005 yılından beri ayrı bir çocuk büroları söz konusudur. Fakat bu birimin yaygınlaşmadığı da ayrıca görülmektedir. Bu bilgiler arasındaki “2.1 Karar türüne göre Cumhuriyet başsavcılıklarında soruşturma evresinde şüpheliler hakkında verilen kararlar, 2019” tablosuna göre çocuk ve gençler dahil Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından yapılan soruşturmalar sonunda şüpheliler hakkında verilen kararlar arasında, (%52,7) si kovuşturmayla yer olmadığını görülmekte olup (%34,9) nu için ise kamu davasının açılması ise bilgiler arasındadır. Dolayısıyla soruşturma sonucu %35 oranında kamu davası açılan ceza mahkemeleri arasında 12-17 yaş grubundaki (235 087) kişilere ek olarak soruşturma sürecinde %65 oranında bir çocuk ve gencin sistemde yer aldığını öngörmekte mümkündür. Bu öngörü ile her yıl en az (435-450 000) kişinin birlikte ele alınmasını gerekmektedir. Dolayısıyla 2019 yılı için soruşturma ve kovuşturma açısından adalet sisteminde toplam en az (670.000) çocuk ve gençten bahsetmek mümkündür.. (Gençlik Kriminoloji açısından tekerrür suç ise işin doğasıdır. Hem tekrar suç işleme oranının %10-15 olması ve sayıların güvenilir olmamasına rağmen her sene en az 500 000 çocuk ve gencin adalet sisteminde yer aldığını öngörmek mümkündür.

10.Bu vahim durum aynı zamanda çocuklar açısından geleceklerinin nasıl çalındığının da küçük bir resmidir. Ayrıca 2019 yılında **Adalet Bakanlığı tarafından “Yargı Reform Stratejisi /YRS” Belgesi 30. Mayıs.2019 tarihinde kamuoyu paylaşılmıştır.** ³ **Adalet ve adalet hizmetine yönelik söz konusu olan çeşitli hukuksal sorunlara yönelik belge de açıklanmıştır. “Hak ve özgürlüklere ilişkin temel perspektif” ile “Avrupa Birliği Perspektifi” şeklindeki bakışla reform için yapılan açıklama arasında 9 amaç, 63 hedef ve 256 faaliyetleri de içeren belge bağlamında “Türkiye Barolar Birliği” de dahil olmak üzere konular ayrı ayrı ve çeşitli şekilde ele alındığı süreç yaşanmıştır. Belgenin 76. Sayfasındaki açıklamalar arasında 2005 yılından beri 12-15 yaş arasında çocuklar için 600 binden fazla çocuk hapis cezası dahil mahkûmiyet kararları da bu metin de bahsedilmektedir. “15 yaşından küçük çocuklar için öngörülen bu model, çocuğun lekelenmemesine hizmet edecektir” şeklindeki açıklama adalet için bir lekenin var olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yarar ve esenliğinin nasıl gözardı edildiğinin itirafıdır. İnsanlığa uzaklık içinde noktalardan birisidir.)**

11.Çocukların yarar ve esenlikten ulaşmasının engellenmesi ve böyle bir şekilde “lekelendirilmiş çocuk ve gençlere” yönelik veriler açısından diğer bilgi kaynağı ise “Adli İstatistik 2019” ⁴ . 65-84 sayfaları arasında ayrıca “suça sürüklenen çocuklar “ başlığında çeşitli tablolar yer almaktadır. Ceza mahkemeleri ile ilgili tablolar arasında “Tablo 2.1.4 Yıl İçinde Gelen Dosyalardaki Suça Sürüklenen Çocuk Sayısının Ceza Mahkemelerine Göre Oranları, %, 2012-2019” yer almaktadır.2019 yılında çocuk mahkemesi için (% 45.3) ve çocuk ağır ceza mahkemesi için (%5.2) oranları birlikte ele alındığında Türkiye’de çocuk ve gençler ancak % 50.5 oranında özel bir mahkemede yargılanmaktadır. Diğer çocuk ve gençler ise genel mahkemeler tarafından yargılanması adaletten ve hukuktan nasıl uzak olduğunun göstergesidir.2012 yılında çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerdeki oranın toplam % 48.8 olması ve ÇHS karşı saygıdan uzak bakışın resmi olup korunmaması bağlamında lekelendirmenin halâ devam ettiği bir durum kişisel dahil açıkça utanılması ve endişelenilmesi gereken durumu da ortaya çıkarmaktadır.

³ <http://www.cocukkorumaturkiye.com/yargi-reform-ve-cocuk-haklari-adina-7188-sayili-kanunda-cocuk-ve-kadinlar-acisindan-anayasaya-aykirliliklar-icin-oneri-ve-cagri/>

⁴ <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1062020170359HizmeteOzel-2019-bask%C4%B1-%C4%B0SA.pdf> ;sf.69

ÇHS VE ÇOCUĞUN YÜKSEK YARARI VE ESENLİĞİ (md.3); PEKİN KURALLARI

12.Ayrıca bilindiği gibi 27 Ocak 1995 tarihli ve 22184 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ÇHS’nin 40 maddesindeki ilkelere ek olarak çocukların üstün yarar ve esenliği ile ilgili 3 ve 4. Maddelerdeki ilkeler birlikte ele alınmayıda gerekmektedir. Özellikle dikkate edilmesi gereken ve önsözde vurgulanan Pekin Kurallarının da ayrıca birlikte ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.Bilindiği gibi ÇHS de ki Türkçe metne göre 3 . madde “çocuğun yararı temel düşüncedir” şeklinde ifade edilmiştir. Sözleşme’nin İngilizce metninde “the best interests of the child” ifadesi resmi metinde “çocuğun yararı” şeklinde de çevrilmiştir. Ancak aynı resmi metinde, İngilizce metninde ki “the best interests of the child” ifadesinin yer aldığı ve 9., 18., 21., 37. ve 40. maddeler çevrilirken “çocuğun yüksek yararı” ifadesi de kullanılmıştır. Metinde farklı farklı çeviriler konusunda yoğun bir alışkanlık hukuksal sorunun ve özensizliğin ötesindeki durumu da yansıtmaktadır.

13.Ayrıca ÇHS de yer alan ilkeler arasında “yargılama” dahil bir ölçünün ve kuralların gözetilmesini gereken Pekin Kuralları arasında ve 16. maddedeki “sosyal araştırma/inceleme” boyut, önemli bir zorunluluğu öne çıkarmaktadır. Hem suç işlemiş hem de mağdur çocuklar içinde geçerli olan ve sosyal araştırma şeklindeki araç aynı zamanda koruma ile ilgili idari boyutunun birlikte ele alınmasını gerekmektedir. Suça sürüklenen çocuk” tanımı ile “mağdur” tanımının yasalarda birlikte ele alınmak istenmesi de bazı absürtlükler arasındadır. Aslında çocuklar, 5395 sayılı kanun ve TCK 31inci maddeye karşı korunmasını öncelik yapmak gerekmektedir.

14.Çocukların sahip olduğu yaşam koşulları ve sosyal ortamlarla ilgili yapılması gereken sosyal araştırma boyutu aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi içinde önemli olup adil yargılama ilkeleri için ise ayrı önemdedir. Avrupa Konseyi açısından Türkiye’nin parçası olması ve bölgesel özelliğinin yanı sıra sosyal anayasa olarak öne çıkan “Avrupa Sosyal Şartı (ASŞ)”nda ki sosyal koruma boyutunun da ayrıca birlikte ele alınmasını gerekmektedir.

15.İnsan hakları ile ilgili olan sosyal koruma ve hukuksal korumaya yönelik ASŞ da ki ilkeler arasında (Mad.7,10,16,17) ayrıca “sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı” özellikle 14.Maddede yer almaktadır. Çocukların üstün yararı için asgari kurallara uygun olması bağlamında öne çıkan bu hak aynı zamanda sosyal hizmet yöntem ve araçlarını öne çıkarmaktadır. (ASŞ açısından ayrıca bir çeviri yanlışlığı da bu alışkanlık arasındadır.⁵) Bu bağlamda sosyal araştırma ile ilgili olarak yetki, görevin yanı sıra ve yapılanmayı da gerekmektedir. Bu boyutun gözetilmesi adil yargılama açısından öncelikler arasındadır. Sosyal hakların korunması açısından Avrupa Konseyi ile ilgili kararlarda bunların arasındadır. ⁶ Yine sosyal hizmet açısından ve bu yönde rol ve görev alan sosyal çalışmacılar için insan hakları ile ilgili bir sorumluluk çeşitli kararlara yansımaktadır.⁷

16.Dolayısıyla hem yargısal hemde idari açıdan çocukların üstün yararı ve esenliğine yönelik çocuk ve gençlerin yaşam koşulları ve sosyal ortamlarının değerlendirilmesi amacıyla söz konusu sosyal

⁵ <http://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-sosyal-sarti-14-madde-gercege-aykiri-ceviri-ile-sosyal-hizmetler-icin-kara-leke-2/>

⁶ <http://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-konseyi-kararlari-ve-sosyal-hizmet-uzmanlarindan-sosyal-calismacilar-ve-de-sosyal-calisma-gorevliilere/>

⁷ [OHCHR | 11. Recommendation No. R \(91\) 16 to Members States on the Training of Social Workers and Human Rights \(1991\)](https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804eae1a)
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804eae1a>
[CM\(98\)140 ... \(641/6.1\) ... Steering Committee on Social Policy - 16th meeting \(coe.int\)](https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680937d93)
[0900001680937d93 \(coe.int\)](https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680937d93)

araştırma/inceleme ile ilgili zorunluluk ise 5395 ÇKK da ele almıştır. Çocuklara karşı korunması gereken ÇKK da yer alan 4 /1.c maddesinde yarar ve esenliği öne çıkarken ve de yargılama ile ilgili olarak “sosyal inceleme” ile ilgili boyut TCK/31inci madde ile ilişkilendirilmiştir.. Ceza sorumluluk yaşı ise 12 dir.Ayrı bir ceza kanunu söz konusu olmadığı için 12-14 ve 15-17 yaş gruplarında ki çocuk ve gençlerin yetişkinler gibi yargılanması hâlâ mümkündür. Koruma amacına yönelik sosyal araştırmanın cezalandırmaya araç olması ise 1889 tarihli bakışla devam etmektedir. Ceza hukuk ve cezalandırmaya odaklı bakış ile çocukların hâlâ lekelenirilmesi de mümkündür. Söz konusu sosyal inceleme ile ilgili boyut bu amaç ve hedefle yozlaştırılmıştır. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinin kurulması dahil insanlıktan ve evrensellikten uzaklaşma içinde bir değerlendirme noktasıdır. Özellikle çocukların umurlarında olmadığı gibi korunması yerine 1889 tarihli bakışın korunması amacıyla 15-17 yaş grubundaki gençlerin sosyal inceleme kapsamında engellenmesi veya yok sayması zalimlik noktasının da ötesindedir. Adalet ve hukuk adına olanları beceri zannedilmesi umursamazlığında parçasıdır. ÇHS ne saygıdan nasıl uzak olduğunun da bir resmi olup süreçte yer alanların ise amaç yerine araç olmanın örnekleri oldukça fazladır.

17.Söz konusu sosyal araştırma ve/ya incelemeye yönelik olarak “sosyal çalışma görevlisi” (ÇKK/3.1.e)⁸ şeklinde bir yetki ve görev ÇKK ile da ayrıca mümkün kılınmıştır. Ancak adalet ve sosyal hizmetler alanında yer alan sosyal çalışmacılar dışında kendi meslekleri ve görevleri dışında benzer rol ve görevlere sahip olması nedeniyle hak sahiplerine ulaşılmasının engellendiği böyle bir durum insan hakları açısından uyumlu olmadığı da görülmektedir. 2005 yılından beri ÇKK ile sosyal hizmet konusunda eğitim almamış diğer kişilerin de benzer yetki ve göreve sahip olmasının sağlanmış olması aynı zamanda sosyal çalışmacılara yönelik asli görev ve yetkinin engellenmesine de nedendir. Bilindiği gibi çocuk korumak adına söz konusu ÇKK ile çocuk ağır ceza mahkemesini kurulması ile çocukların ağır cezalara maruz kılmasını sağlayan bakışa sahip bir kanundur.

18.Vicdanlarında ötesinde ki ÇKK ‘nu için 27.6.2007 tarihinde TBMM Adalet Komisyonunun yapılan görüşmeler ve tutanak hem adalet hem sosyal hizmet hemde bir toplumun geleceği içinde önemli olmuştur.Bu görüşmeler arasında sosyal çalışma görevliler ve temel araçlardan sosyal inceleme ile ilgili boyun ele alındığı 35.maddenin kabulü ve benimsenmiş olması aynı zamanda adalet ve sosyal hizmetin ne şekilde yozlaştırılmasının da somut örneğidir. Vicdanların nasıl körleştiği,kaşarlanmasında kanıtıdır⁹. Adalet ve sosyal hizmet açısından kara leke söz konusu olup

---

⁸ e) (Değişik: 13/6/2012-6327/38 md.) Sosyal çalışma görevlisi: Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarını,

⁹<http://www.cocukkorumaturkiye.com/9864-2/>

TBMM Adalet Komisyonunun 27.6.2005 tarihli görüşme tutanakları arasında ÇKK.35 maddesine geldikten sonra saat.12.30 ve 4.sayfa da yer verilen bilgi.

“BAŞKAN- 35.maddeyi okutuyorum:

(Madde 35 okundu)

BAŞKAN- Buyurun Seda Hanım;

SEDA AKÇÖ- Kusura bakmayın,, uygulamadan kaynaklanan bir problemi dile getirmek istiyorum. Birinci fıkrada gerektiğinde hala duruyor. Aslında, ilk alt komisyon çalışmasında gerektiğinde ibaresinin çıkmasına karar verilmişti.Uygulamada da 2253 Sayılı Kanununun 20.maddesinde bu var ve gerekmediğine karar verilerek bu araştırma yapılmıyor yaygın olarak halbuki Pekin Kuralları diyor ki önemsiz ve tali nitelikteki suçlar haricindeki tüm suçlarda yapılmalı. Şimdi,burada korunma gereksiniminde olan çocuklarda bu madde kapsamında olduğu için birinci fıkra olduğu gibi kalsın, ancak bir fıkra ekleyerek kanunla ihtilaf halindeki çocuklar için önemsiz ve tali nitelikte suçlar dışındaki bütün vakalarda çocuk hakkında verilecek kararın belirlenmesinden önce sosyal inceleme yaptırılması zorunludur gibi bir fıkra eklenir ise, ihtiyacın tam karşılanması mümkün olacak, aksi takdir, de bu sosyal incelemeler yaptırılmıyor buna dikkatlerinize sunmak istiyorum.

BAŞKAN- Ramazan bey buyrun.

yapılan bu kara leke 63. Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesin de yer alan “adli destek görevliler” ile daha da genişletilmiştir.Bu kara lekenin başta sosyal çalışmacılar dahil hukuk dünyası tarafından temizlenmemesi ve benimsenmiş/kanıksanmış durum aynı zamanda insanlığının nasıl yok edilmesinin de bir göstergesidir.

19.Adalet hizmetlerine yönelik en son düzenleme ile adli destek görevlisi şeklinde kadro ve görevin de mümkün kılmasıyla sosyal hizmet konusunda eğitim almamış psikolog, öğretmen, çocuk gelişimci, sosyolog gibi çeşitli mesleklere ek olarak 1982 yılından beri pedagoji bilim ve eğitim olmadığı gibi böyle bir gerçeğe rağmen “pedagog” şeklinde karşılığı olmayan meslekten de böylece bahsedilmektedir. Hem absürd “suça sürüklenen çocuk “hem de korunma ihtiyacı olan çocuklara yönelik kendi meslekleri ve diplomaları dışında yetki ve görevden bahsedilmesi umursamazlıklar arasındadır.Bu umursamazlık “Çocuk İzleme Merkezi(ÇİM)”¹⁰ ve “Adli Görüşme Odaları AGO” gibi uygulamalar içinde geçerlidir.Tahammül etmeyi de gerekmemektedir. Ayrıca ÇKK kapsamında (md.5) öngörülen tedbirlerin belirlenmesine ve uygulanmasına için yaşam koşulları ve sosyal ortama yönelik sosyal çalışmacılar dışındaki kişilerin düzenlendiği sosyal inceleme raporları ile çocukların üstün yararlarının gözetilmediği böyle bir durum 2005 yılından beri ve bu şekilde gerçekleştirilmektedir¹¹. Diğer taraftan ÇKK kapsamında yer alan korunma ihtiyacı olan çocuklar için sorumlu birim ise en son düzenlemeyle Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıdır.6.madde açısından bir ihbar yükümlüğünde söz konusudur. 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu” nun da devamıdır.Bu süreçte söz konusu “Çocuk Esirgeme Kurumu”¹² gibi genç cumhuriyetin bir ürünü, bilindiği gibi 2012 yılında ibareleriyle birlikte ortadan kaldırılmıştır.Bir taraftan da çocuk bayramına neden olmasına rağmen böyle bir vefasızlıkta söz konusudur. Böyle bir süreç ve bakışla çocukların üstün yararının gözetilmesi için keyfikeyf bir usul ve uygulama dolayısıyla 2005 yılında beri halen devam etmektedir.

20.Özellikle Türkiye açıdan 1926 tarihli kaynak kanunlar (1909 tarihli İsviçre Yurttaşlık Kanununun ile 743 sayılı TMK ve 1889 tarihli İtalya Ceza Kanunu ile 765 sayılı TCK) bağlamında çocukların korunması ile ilgili “resmi vesayet kurumu” şeklinde ki uygulama, gelişmeler içinde önemli noktadır. Kişi ve sosyal koruma açıdan idari birim konusunda var olan eksiklikler göz ardı edilen ve körleşenler

---

RAMAZAN ÖZKEPİR- Sayın Başkanım, bunu emredici hale getirirsek, o zaman, Cumhuriyet savcısı takipsizlik kararı vereceği bir olayda dahi sosyal inceleme yaptırmak durumunda kalır ki gereksiz yere görevlilerin mesaisini harcamış oluruz. O nedenle, böyle bir zorlayıcı hükmün getirilmesinin doğru olmadığı düşünüyorum. Arz ederim BAŞKAN- Sayın Güney?

NİYZİ GÜNEY- Sayın Başkanım, Türkiye'nin her yerinde sosyal çalışmacı, pedogog, psikolog bulmamız mümkün değil. Ülke şartları dikkate alınmak suretiyle bu gerektiğinde ibaresi eklenmiştir. Bu hali ile uygundur.

BAŞKAN- maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.” şeklindedir.

¹⁰ <http://www.cocukkorumaturkiye.com/magdur-cocuklar-cocuk-izleme-merkezi-cim-ve-sosyal-hizmet-icin-farkli-bir-bakis-1/>
<http://www.cocukkorumaturkiye.com/magdur-cocuklar-cocuk-izleme-merkezi-cim-ve-sosyal-hizmet-icin-farkli-bir-bakis-2/>

¹¹ <http://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-genclik-ceza-adalet-uygulamasindaki-sorunsal-yaklasim-ceza-sorumlulugu-ve-yanlis-islevsizlestirilen-sosyal-inceleme-raporuna-bir-bakis/>

¹² <http://www.cocukkorumaturkiye.com/turkiye-cumhuriyetinde-yok-edilen-kurumlardan-cocuk-esirgeme-kurumu/>
<http://www.cocukkorumaturkiye.com/aturturku-anmak-ve-unutulmaması-gereken-oyku-turkiye-cocuk-esirgeme-kurumu/>
<http://www.cocukkorumaturkiye.com/aturturk-cocuk-yuvasından-keyif-i-divana/>

arasındadır.Hukuk adına yine ceza kanunundaki gelişmelerin bu süreçte özellikle göz ardı edilmesi/körleşme günümüzde hâlâ temel bir insanlık sorunu olarak ortaya çıkmaktadır¹³.(

2020 tarihine kadar Aile ve Çocuk, Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerine atanan ve meslekleri dışında kişiler tarafından bu raporlamanın mümkün kılması ile bağımsızlık ve tarafsızlık özelliğinin adil yargılama hakkı açısından göz ardı edilmesi diğer insanlık sorunlarından. ÇKK na yönelik söz konusu tedbirler dahil “gerektiğinde” ve “takdirinde”(ÇKK/35.md.) ibaresiyle ve çağın ötesinde ki bakışla çocukların üstün yararı adına çeşitli keyfilikler içinde zemin olmuştur. Bir asırdan beri yaşam koşulları ve sosyal ortam ile ilgili idari bir yapıdan kaynaklanan raporlamanın ve bilirkişi özellik açısından farklılıkta gözardı edilmekte olup adalet ve hukukun nasıl yozlaştırıldığıнын tam bir resmidir. Bu göz ardı etmeler/körleşmeler insanlık için de tehdit olup aynı zamanda saldırıdır. Üstelik bu yozlaştırma başta CHS ve evrensel uygulamaların göz ardı edilmesi ile hâlâ mümkün kılınmıştır. İnsanlık için tehdit edici bu durum yurttaşlık(medeni) hukuku açısından geçerli olup yargısal uygulamalar ile idari boyut arasındaki farkın hâlâ gözetilmesi aynı zamanda adaletten, hukuktan nasıl uzak olduğunun da ayrı bir resmidir.

21.2005 yılından beri BM Havana Kuralları bağlamında çocukların haklarının savunulması ve hukuksal koruma açısından görevlendirilmiş olan avukatlar ise önemli aktördür. Böyle bir rol ve görev açısından var olan bu aykırılıkların göz ardı edilmesi ve evrensel değerler yerine genelgelere korunması ise beceri ve görev zan etmekte olup halen bu uygulamalarının da parçası olmaktadır. Günümüzde şekil unsuruna dönüşmüş olunması çocuklar için ayrı bir tehdittir. Temel sorunlar arasında da özellikle öne çıkmaktadır.12 yaşındaki çocuklar dahil özellikle pandemi süreci dahil sulh ceza mahkemeler tarafından tutuklanması konusundaki umursamazlık, hâlâ göz ardı edilmeler ve yapılan ortaklıklar kalitenin de ötesindedir. Buna ek olarak mesleklerin benzer kılınması “Çocuk İzleme Merkezi” ve “Adli Görüşme Odaları” gibi özgün bir uygulama için geçerlidir. Genelge ile oluşturulan uygulamaların göz ardı edilmesi ve bu ayrılıklara ortaklık bu açıdan ayrı bir tehdit unsuru olabilmektedir. Özellikle insan hakları açısından sosyal çalışmacılar ise diğer aktördür. **Avrupa Konseyi ve konsey tarafından alınan kararlar arasında ise görüldüğü gibi sosyal çalışmacı/hizmet uzmanlarına veda kamusal hizmetler arasında ki sosyal hizmetlere yönelik 91/16 sayılı karar** ¹⁴ **Türkiye de söz konusu olan sosyal hizmetler içinde önemlidir.** Hem insan hakları hemde saha da eğitim ve uygulama için teori ve uygulamalara uyum, kaynak ve ölçüyü de öne çıkarmaktadır.Mesleksi açıdan insan hakları ve endişelere sahip olması bağlamında taraf olma boyutunun göz ardı edilmesinin yanı sıra söz konusu aykırılıklara ortak olunması da diğer temel sorun kaynaklarındandır.

22.Çocukların üstün yararına yönelik sosyal araştırma/incelemenin ve de adaletin bu şekilde yozlaştırılması arasında UNİCEF Türkiye Ofisi ‘ de diğer önemli aktörlerdendir ¹⁵.AB fonları ve

¹³<http://www.cocukkorumaturkiye.com/resmi-veya-mesleki-vesayet-nedir/>
<http://www.cocukkorumaturkiye.com/1945-tarihli-cocuk-mahkemeleri-on-tasarisi-ile-hem-yuzlesme-hemde-mahcubiyet-icin/>

¹⁴ <http://psikososyalhizmet.com/blog/2019/09/24/bm-insan-haklarinda-sosyal-hizmet-uzmanlarinin-yeri-ve-onemine-dair/>
[https://www.ohchr.org/EN/Issues/Education/Training/Compilation/Pages/11RecommendationNoR\(91\)16toMembersStatesontheTrainingofSocialWorkersandHumanRights\(1991\).aspx](https://www.ohchr.org/EN/Issues/Education/Training/Compilation/Pages/11RecommendationNoR(91)16toMembersStatesontheTrainingofSocialWorkersandHumanRights(1991).aspx) (Not:İngilizce metin SHU İmdat Artan tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir.)
Fransızca ve İngilizce metin : <https://rm.coe.int/090000168091d58a>

¹⁵https://www.unicef.org/turkey/ara?force=0&query=%C3%A7ocuk+adalet&combined_sort=relevance_desc&search_date_range_picker=&created%5Bmin%5D=&created%5Bmax%5D=&name=&name=&name=
<https://www.unicef.org/turkey/raporlar/hukuk%C3%A7ular-i%C3%A7in-e%C4%9Fitim-kitabi-kas%C4%B1m-2013>
https://www.unicef.org/turkey/media/5466/file/VAKA%20TEMELL%C4%B0%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%20K%C4%B0TABI%20_%20Kas%C4%B1m%202013.pdf

danışmanlık hizmeti kapsamında başta Baro olmak üzere savunuculuk boyutunun yozlaşmasına eğitim aracılığıyla katkı vermektedir . Özellikle sosyal inceleme konusunda yetki ve göreve sahip olmayan kişiler tarafından düzenlemesine yönelik bu çalışmalar/yayınlar hâlâ bir sorun kaynağı olarak devam etmektedir.Bu yayımlar ile birlikte UNİCEF Afganistan Ofisinin ¹⁶ 2005 tarihli açıklamaları birlikte ele alındığında çocuk haklarının yok sayılmasına nasıl araç olabildiğinin ve çocuklarının geleceğinin nasıl karartıldığının/çalındığının da örneklerindedir.

Afganistanın ötesinde çocuklara uygun görülen ve çocuk haklarına adına yozlaştırılmış ve göz ardı edilmiş hususlar,ihlaller konusunda en azından endişeye sahip olması beklentisiyle açık bir davettir.

En azından 23 Nisanlarda bu gerçekler ile yüzleşilmesi ve utanılması içindir.

Körleşmiş vicdanların da bir ölçüde açılması içindir.

Lütfen gerçeklerden de korkmayın! 22.4.2021

SHU Nihat Tarımeri

<https://www.unicef.org/turkey/media/4446/file/Hakim%20ve%20Cumhuriyet%20Savc%C4%B1lar%C4%B1%20i%C3%A7in%20%C3%87ocuk%20Adalet%20Sistemi%20El%20Kitab%C4%B1%20%202014.pdf>

16

<http://www.cocukkorumaturkiye.com/afganistanda-cocuklar-icin-adalet/>